

Universal Declaration of Human Rights - Azerbaijani, North (Cyrillic)

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

ИНСАН ХҮГУГЛАРЫ НАГГЫНДА ҮМУМИ БЭЈАННАМЭ

ПРЕАМБУЛА

Бәшәр аиләсинин бүтүн үзвләринә хас олан ләјагәт һиссинин вә онларын бәрабәр вә ајрылмаз һүгуғларынын танынмасынын азадлыг, әдаләт вә үмуми сүлһүн әсасы олдуғуну нәзәрә алараг,

инсан һүгуғларына етинасызлыг вә нифрәтин бәшәријәти дәһшәтә кәтирән барбаризм һәрәкәтләринә сәбәб олдуғуну вә инсанларын сөз вә етигад азадлығына малик, горху вә еһтијачдан азад олдуғлары дүнјанын јарадылмасынын бәшәријәтин ән али истәји олдуғуну нәзәрә алараг,

инсанын сон васитә кими истибдад вә зүлмә гаршы гүјама галхмаға мәчбур олмамасыны тәмин етмәк үчүн инсан һүгуғларынын ганунун һакимијәти илә мүдафиә олунмасынын зәрурилијуни нәзәрә алараг,

халғлар арасында мөһрибан мүнәсибәтләрин инкишафыны дәстәкләмәјин вәчиблијуни нәзәрә алараг,

Бирләшмиш Милләтләрин халғларынын БМТ Низамнамәсиндә әсас инсан һүгуғларына, инсан шәхсијәтинин ләјагәт вә дәјәринә, киши вә гадынларын һүгуғ бәрабәрлијунә инамларыны тәсдиг етдикләрини вә даһа кениш азадлыг шәраитиндә социал тәрәгги вә һәјәт шәраитинин јахшылашдырылмасына јардым етмәји гәт етдикләрини нәзәрә алараг,

үзв дөвләтләрин БМТ илә әмәкдашлыг шәраитиндә инсан һүгуғларына вә әсас азадлығлара үмуми һөрмәт вә онлара әмәл олунмасына јардым етмәји өһдәләринә кәтүрдүкләрини нәзәрә алараг,

бу һүгуғ вә азадлығларын характеринин там шәкилдә дәрк олунмасынын һәммин өһдәлијин һәртәрәфли јеринә јетирилмәси үчүн бөјүк әһәмијәт кәсб етдијуни нәзәрә алараг,

БМТ Баш Ассамблејасы

Инсан һүгуғлары наггында Үмуми Бәјаннамәни, һәр бир кәсин вә чәмијәтин һәр бир органынын бу Бәјаннамәни рәһбәр тутараг маарифчилик вә тәдريس јолу илә һәммин һүгуғ вә азадлығлара һөрмәт олунмасына јардым етмәси вә милли вә бејнәлхалг сәвијәдә тәрәггипәрвәр тәдбирләр јолу илә, һәм тәшкилатын үзвү олан халғлары, һәм дә онларын јурисдиксијасы алтында олан әразиләрин халғлары арасында үмумиликдә вә еффеktiv танынмасы вә һәјәта кечирилмәсинә сәј кәстәрмәләри мәгсәдилә бүтүн халғлар вә бүтүн дөвләтләрин јеринә јетирмәјә чан атмалы олдуғлары вәзифә кими бәјан едир.

Маддә 1

Бүтүн инсанлар ләјагәт вә һүгуғларына көрә азад вә бәрабәр доғулурлар. Онларын шүүрлары вә вичданлары вар вә бир-бирләринә мүнәсибәтдә гардашлыг руһунда даврамалыдырлар.

Маддә 2

Һәр бир шәхс иргиндән, дәрисинин рәнжиндән, чинсиндән, дилиндән, дининдән, сијаси вә диқәр әгидәсиндән, милли вә ја социал мәншәјиндән, әмлак, социал мөвгә вә диқәр вәзијәтиндән асылы олмәјараг бу Бәјаннамәдә елан олунмуш бүтүн һүгуғ вә азадлығлара малик олмалыдыр.

Бундан әлава, һәммин шәхсин мәнсуб олдуғу өлкәнин вә ја әразинин, һәммин әразинин мүстәгил, гәјјумлуғ алтында олан, өзүидарәолунмајан вә ја суверенлији һәр һансы шәкилдә мәһдудлашмыш олмасындан асылы олмәјараг, сијасы, һүгуғи

вə бейнəлхəлг статусундaн асылы олараг һеч бир аҗры-сечкилик җоулмамалыдыр.

Маддə 3

Һәр бир шəхсин җашамаг, азадлыг вə шəхси тохунулмазлыг һүгугу вар.

Маддə 4

Һеч ким көлə вə җа асылы вəзијјəтдə сахланыла билмəз; гулдарлыг вə гул тичарəти бəтүн формаларда гадаған едилир.

Маддə 5

Һеч ким ишкəнчəјə вə җа гəддар, гejри-инсани вə җа онун лəјагəтини алчалдан мұнасибəтə вə чəзəјə мəруз галмамалыдыр.

Маддə 6

Һәр бир шəхс һарада олмасындaн асылы олмəјараг өзүнүн һүгуг субъектлтилијјинин танынмасы һүгугуна маликдир.

Маддə 7

Бəтүн инсанлар ганун гаршысында бəрабəрдирлəр вə ганун тəрəфиндəн бəрабəр мұдафиə һүгугуна маликдирлəр. Бəтүн инсанлар бу Бəјаннамəни позан һәр һансы аҗры-сечкиликдəн вə белə аҗры-сечкилiјə һәр һансы чəһддəн бəрабəр мұдафиə олунма һүгугуна маликдирлəр.

Маддə 8

Һәр бир шəхс Конституцијанын вə җа ганунун она вердији һүгугларын позулмасы заманы сəлəһијјəтли милли мəһкəмəлəр тəрəфиндəн һүгугларынын бəрпа олунмасы һүгугуна маликдир.

Маддə 9

Һеч ким өзбашына һəбсə, тутулмаја вə җа сүркүнə мəруз гала билмəз.

Маддə 10

Һәр бир шəхс онун һүгуг вə вəзифəлəринин тəјини вə она гаршы ирəли сүрүлмүш чинајəт иттиһамынын əсаслылығынын мұјјəнлəшдирилмəsi үчүн онун ишинин мұстəгил вə битəрəф мəһкəмəдə, там бəрабəрлик əсасында, ашкарлыг вə əдалəтин бəтүн тəлəблəринин көзлəнилмəsi шəраитиндə бахылмасы һүгугуна маликдир.

Маддə 11

1. Чинајəт тəрəтмəкдə иттиһам олунан һәр бир шəхс кұнаһы она мұдафиə үчүн бəтүн имканларын тəмин олундуғу ачыг мəһкəмə истинтагында гануни шəкилдə сүбүт олунанадəк кұнаһсыз һесаб едилмəк һүгуна маликдир.

2. Һеч бир кəс милли ганунверичилик вə җа бейнəлхəлг һүгуга əсасəн тəрəдилдији заман чинајəт һесаб едилмəјəн һəрəкəт вə җа һəрəкəтсизлик үчүн чинајəтдə иттиһам олуна билмəз. Ејни заманда чинајəтин тəрəдилдији заман тəтбиг олуна билəчəк чəзадан даһа ағыры тəтбиг олуна билмəз.

Маддə 12

Һеч ким шəхси вə аилə һəјатына мұдахилəјə, евинин тохунулмазлығына, мəктублашмасынын кизлилијинə, шəрəф вə нұфузуна өзбашына гəсдə мəруз гала билмəз. Һәр бир шəхсин белə мұдахилə вə гəсдəн ганун тəрəфиндəн мұдафиə олунмаг һүгугу вар.

Маддә 13

1. һәр бир шәхс һәр бир өлкә һүдудунда сәрбәст һәрәкәт етмәк вә јашајыш јери сечмәк һүгууна маликдир.
2. һәр бир шәхс өз өлкәси дә дахил олмагла истәнилән өлкәни тәрк етмәк вә өз өлкәсинә гајытмаг һүгууна маликдир.

Маддә 14

1. һәр бир шәхс диқәр өлкәләрдә тәғибдән сығыначаг ахтармаг вә бу сығыначагдан истифада етмәк һүгууна маликдир.
2. Бу һүгүг һәгигәтән дә гејри-сијаси чинајәт вә ја Бирләшмиш Милләтләр Тәшкилатынын мәгсәд вә принципләринә зидд һәрәкәт төрәдилмәсинә асасланан тәғибләр заманы истифада олуна билмәз.

Маддә 15

1. һәр бир шәхс вәтәндашлыг һүгууна маликдир.
2. һеч ким өзбашына олагаг вәтәндашлыгдан вә вәтәндашлығыны дәјишмәк һүгүгундан мәһрум едилә билмәз.

Маддә 16

1. Јеткинлик јашына чатмыш кишиләр вә гадынлар ирги, милли вә дини әламәтләринә кәрә һеч бир мәһдудият гојулмадан никаһа дахил олмаг вә аилә гурмаг һүгууна маликдирләр. Онлар никаһа дахил оларкән, никаһ мүддәтиндә вә онун позулмасы заманы ејни һүгулардан истифада едирләр.
2. Никаһ, никаһа дахил олан һәр ики тәрәфин азад вә там разылығы оларса бағлана биләр.
3. Аилә чәмијәтин тәбии вә башлыча груп ваһидидир вә чәмијәт вә дәвләт тәрәфиндән мүдафиә олулма һүгууна маликдир.

Маддә 17

1. һәр бир шәхсин һәм тәкбашына, һәм дә диқәрләри илә бирликдә мүлкијәтә саһиб олма һүгуу вар.
2. һеч ким өзбашына олагаг мүлкијәтдән мәһрум едилә билмәз.

Маддә 18

Һәр бир шәхс дүшүнчә, вичдан вә дин азадлығы һүгууна маликдир; бу һүгүга өз динини вә етигадыны дәјишмәк азадлығы вә өз дининә вә инанчларына тәһсил, дуа вә дини вә ритуал ајинләр заманы тәкликдә вә ја башгалары илә бирликдә, ашкар вә ја фәрди шәкилдә етигад етмәк азадлығы дахилдир.

Маддә 19

Һәр бир шәхс әгидә вә ону сәрбәст ифада етмәк азадлығы һүгууна маликдир; бу һүгүга манеәсиз олагаг әгидәјә малик олмаг вә информасија вә идејалары дәвләт сәрһәдләриндән асылы олмајараг истәнилән васитәләрлә ахтармаг, әлдә етмәк вә јармаг азадлығы дахилдир.

Маддә 20

1. һәр бир шәхс динч јығынчаглар вә ассосиасијалар азадлығы һүгууна маликдир.
2. һеч бир шәхс һәр һансы бир ассосиасијага гошулмаға мәчбур едилә билмәз.

Маддә 21

1. *Һәр бир шәхс дөвләтин идарә олунамасында билаваситә вә ја азад шәкилдә сечилмиш нүмәјәндәләр вәситәсилә иштирак етмәк һүгугуна маликдир.*
2. *Һәр бир шәхс өз өлкәсиндә дөвләт хидмәтиндә гуллуғ етмәк үчүн бәрәбәр имкана малик олмағ һүгугуна маликдир.*
3. *Халгын ирадәси игтидар һакимијјәтинин әсасы олмалыдыр; бу ирадә өз ифадәсини кизли сәсвермә јолу илә, үмуми вә бәрәбәр сечки һүгугу вә ја сәсвермәнин азадлығыны тәмин едән диқәр ејнимәналы формалар әсасында кечирилән мүтамади вә сахталашдырылмамыш сечкиләрдә тапмалыдыр.*

Маддә 22

Һәр бир шәхс чәмијјәтин үзвү кими социал мүдафиә һүгугуна вә милли сәјләр вә бејнәлхалғ әмәкдашлығ јолу илә вә һәр бир дөвләтин структуру вә ресурсларына ујғун оларағ онун ләјағәтинин мүдафиәси вә шәхсијјәтинин азад инкишафы үчүн игтисади, социал вә мәдәни саһәләрдә һүгуғлара маликдир.

Маддә 23

1. *Һәр бир шәхсин әмәк, сәрбәст иш јери сечмәк, әдаләтли вә јахшы иш шәраити вә ишсизликдән мүдафиә һүгугу вар.*
2. *Һәр бир шәхс һеч бир ајры-сечкилик олмадан ејни иш үчүн ејни әмәк һағгы алмағ һүгугуна маликдир.*
3. *Һәр бир ишләјән шәхс, әмәјинин лазым кәләрсә диқәр социал мүдафиә вәситәләрилә тамамланан, онун өзүнүн вә аиләсинин ләјигли доланышығыны тәмин едә билән әдаләтли вә гәнаәтбәхш өдәнилмәси һүгугуна маликдир.*
4. *Һәр бир шәхсин һәмкарлар иттифагы јаратмағ вә өз социал марағларыны мүдафиә етмәк үчүн һәмкарлар иттифағларына дахил олмағ һүгугу вар.*

Маддә 24

Һәр бир шәхсин истираһәт вә асудә вахт, о чүмләдән иш күнүнүн ағлабатан һүдуду вә өдәнилән мүтамади мәзунијјәт һүгугу вар.

Маддә 25

1. *Һәр бир шәхс онун өзүнүн вә аиләсинин сәһһәт вә рифаһыны тәмин етмәк үчүн лазым олан, гига, кејим, тибби хидмәт вә лазыми социал тәминат да дахил олмағла һәјат сәвијјәси һүгугуна вә ишсизлик, хәстәлик, әлиллик, дул галма, гочалығ вә ондан асылы олмајан сәбәбләр үзүндән јашајыш вәситәләринин итирилмәси заманы тәминат һүгугуна маликдир.*
2. *Аналығ вә ушағлығ хүсуси гајғы вә јардым алмағ һүгугуна маликдирләр. һәм никаһ нәтичәсиндә һәм дә никаһдан кәнар доғулмуш ушағлар ејни социал мүдафиәдән истифадә етмәлидирләр.*

Маддә 26

1. *Һәр бир шәхсин тәһсил һүгугу вар. Ән азы ибтидаи вә үмуми тәһсил пулсуз олмалыдыр. Ибтидаи тәһсил ичбари олмалыдыр. Һәр кәс техники вә пешә тәһсили алмағ имканына малик олмалыдыр, али тәһсил дә һәр кәсин габилијјәти әсасында һамыја ејни дәрәчәдә мүјәссәр олмалыдыр.*
2. *Тәһсил инсан шәхсијјәтинин там инкишафына вә инсан һүгуғлары вә әсас азадлығлара һөрмәтин артырылмасына јөнәлдилмәлидир. Тәһсил халғлар, ирги вә дини групплар арасында гаршылығлы анлашманын, дөзүмлүлүјүн вә достлуғун мөһкәмләндирилмәсинә вә Бирләшмиш Милләтләрин сүлһү горума саһәсиндә фәалијјәтинә јардым етмәлидир.*
3. *Валидејнләр өз азјашлы ушағларынын тәһсил нөвүнү сечмәкдә үстүнлүјә маликдирләр.*

Маддә 27

1. *Һәр бир шәхс чәмијјәтин мәдәни һәјатында сәрбәст иштирак етмәк, инчәсэнәтдән һәзз алмаг, елми тәрәггидә иштирак етмәк вә онун фәјдасындан истифадә етмәк һүгууна маликдир.*

2. *Һәр бир шәхс мүнәллифи олдуғу елми, әдәби, вә инчәсэнәт әсәрләринин нәтичәсиндә мејдана чыхан мадди вә мәнәви мәнәфеләринин горунамасы һүгууна маликдир.*

Маддә 28

Һәр бир шәхсин бу Бәјаннамәдә әкс олунмуш һүгүг вә азадлыгларын там тәмин олундуғу сосиал вә бејнәлхалг дүзүм һүгүгу вар.

Маддә 29

1. *Һәр бир шәхс јалныз онун азад вә там инкишафы мүмкүн олдуғу чәмијјәт гаршысында вәзифәләр дашыјыр.*

2. *Өз һүгүг вә азадлыгларыны һәјата кечирәркән һәр бир шәхс јалныз елә мәһдудијјәтләрә мәрүз гала биләр ки, онлар ганун тәрәфиндән диқарләринин һүгүг вә азадлыгларынын танынмасы вә һөрмәт олунмасынын тәмин едилмәси вә демократик чәмијјәтин әхлаги, ичтимаи асајиш вә үмуми рифаһ тәләбләрини өдәмәк мәгсәдилә тәјин едилмиш олсун.*

3. *Бу һүгүг вә азадлыгларын һәјата кечирилмәси Бирләшмиш Милләтләр Тәшкилатынын мәгсәд вә принципләринә зидд олмамалыдыр.*

Маддә 30

Бу Бәјаннамәдә һеч нә һәр һансы дәвләтә, шәхсләр групуна вә ајры-ајры шәхсләрә Бәјаннамәндә елан олунмуш һүгүг вә азадлыгларын мәһвинә јөнәлмиш һәр һансы фәалијјәтлә мәшғул олмаг вә ја һәр һансы һәрәкәти төрәтмәк һүгүгунун верилмәси кими тәфсир олуна билмәз.
